

Vokter sine ord

Morgenbladet 01.03.2013 Side: 6,7,8 - Del: 1

Forfatter: Maren Næss Olsen, Ellen Landa Gossnar

Klimaforskere er blitt sin egen vaktbikkje, viser ny studie.

- Vi vet at alt vi sier blir fanget opp, endevendt og tolket med en bakenforliggende agenda, sier klimaforsker Helge Drange.

Han er professor i klimamodellering ved Universitetet i Bergen og Bjerknessenteret for klimaforskning, og en ivrig formidler av klimaforskning i mediene.

Men det kan være en påkjenning.

- Jeg tror ikke det passer for alle mennesketyper å være i mediene som klimaforsker.

En del trekker seg ut av debatten fordi de blir forbauset av de voldsomme angrepene - særlig i kommentarfeltene.

De kommentarene liar jeg helt sluttet å lese, sier Drange.

Forskere på vakt Organiserte klimaskeptikere er få, men har til tider fått stort gjennomslag. De har gjort klimadebatten høyeksplosiv, og klimaforskningen omstridt. Høsten 2011 publiserte Morgenbladet en artikkelserie om hvordan verdens ledende klimaforskere blir utsatt for velorganiserte svertekampanjer fra klimaskeptikere, der de anklages for svindel, mafiavirksomhet og konspirasjon.

Amerikanske og australske klimaforskere

er dessuten blitt utsatt for alvorlige trusler.

Nå viser ny norsk forskning at presset fra såkalte klimaskeptikere får norske klimaforskere til å formulere seg i overkant forsiktig når de skal formidle forskningsresultater i mediene.

- Forskerne jeg intervjuet har en bevissthet om at det sitter folk der ute klare til å ta dem for hvert minste feiltrinn.

De er hele tiden på vakt, og i stor grad sin egen vaktbikkje. Dette påvirker formidlingsarbeidet ganske mye, sier Sunniva Tøsse.

Hun har dybdeintervjuet norske klimaforskere og forskningsledere til sin doktorgradsavhandling, som er

Les også

[PRM: Forskningsrådet / Norske klimaforskere lyttes til](#)

NTBtekst - 20.06.2012

[Helge Drange feilinformerer](#)

Stavanger Aftenblad - 14.09.2011

[- Klima-meldinga er ufarleg](#)

Stavanger Aftenblad - 27.04.2012

[Vis flere](#)

en del av forskningsprosjektet Preparing for a rainy day: Configuring climate science for

future society ved Institutt for tverrfaglige kulturstudier ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU). Totalt er 16 forskere intervjuet.

Tøsse mener skeptikernes stadige angrep danner et bakteppe som gjør det vanskeligere for forskerne å snakke fritt og åpent, selv i lukkede fora.

- Uansett hvilken sammenheng forskerne er i, kan det tenkes at noen twitterer eller legger ut et referat. Man må alltid tenke at det man sier kan bli oppfattet i verste mening. Hvis man er uforsiktig, kan det bli skandale, sier hun.

Internasjonal bevegelse. I Norge er klimaskeptikerne blant annet representert ved organisasjonen Klimarealistene. Når klimaforskere uttaler seg i mediene, kan de regne med skarpe motinnlegg fra skeptikere, både i kommentarfelt og i form av kronikker.

- Forskerne føler at det blir satt spørsmålstegn ved om de driver med ordentlig forskning, og må forklare og forsvare hvorfor de gjør det. De opplever det som forholdsvis ubehagelig, og er bekymret for at det skal ødelegge for formidlingen og forvirre folk, sier Tøsse.

- Det blir til at forskerne må bruke

Man må alltid tenke at det man sier kan bli oppfattet i verste mening.

SUNNIVA TØSSE, FORSKER PÅ HOLDNINGER TIL KLIMAFORSKNING

mye tid på å tilbakevise feilaktige påstander, og forklare at de er seriøse forskere.

For å forsvare seg mot angrep fra klimaskeptikere har forskerne utviklet strategier der de markerer at det er et tydelig skille mellom klimaforskere og de som ikke er klimaforskere, og dermed ikke eksperter på klima.

- Forskerne må forklare hvorfor kritikerne ikke er kompetente til å kritisere dem. Det er et ledd i opplysningsstrategien deres. Forskerne må få ut budskapet om at de som uttaler seg kritisk ikke er klimaforskere, og forklare forskjellen, sier Tøsse.

Uheldig dynamikk, - De som har tatt på seg jobben med å drive formidling av klimaforskning fortjener ekstra honnør, sier Knut H. Sørensen, professor ved Institutt for tverrfaglige kulturstudier ved NTNU, og prosjektleder for klimatilpasningsprosjektet, som er finansiert av Norges forskningsråd.

Han beskriver en situasjon der klimaforskere stemples som syndebukker på internett, utsettes for grove personangrep, og iblant knyttes til omfattende

Vokter sine ord konspirasjonstheorier.

- Hvis man ser på alt grumset, er det nesten til å bli mørkredd av. Det er utrolig mange merkelige fortolkninger av virkeligheten som ender i grove personangrep, sier professoren.

- Hva gjør dette med forskernes formidling? - De blir mer forsiktige enn de burde være, nettopp fordi de legger så stor vekt på å være uangripelige. Det er en veldig uheldig dynamikk, som bidrar til at det blir gjort mindre med klimaproblemet enn det burde, sier Sørensen.

Den uttalte klimaskepsisen i Norges befolkning er relativt liten. Sørensen tror likevel klimaskeptikernes aktivitet har påvirket debatten, og bidratt til å skape et inntrykk i befolkningen av at det som skjer med klimaet ikke er så farlig - til tross for overveldende bevis fra forskerhold om at menneskelig aktivitet er i ferd med å forandre verdens klima.

- Dette spiller sammen med utydeligheten i det politiske systemet. I fokusgruppeintervjuer med et tverrsnitt av befolkningen sa flere til oss at «hvis det var så alvorlig som klimaforskerne sa, ville politikerne gjort noe,» sier han.

Sørensen mener mediene også har bidratt til å skape forvirring og handlingslammelse rundt klimaproblemet.

- Det var lenge sånn at man skulle ha en «balansert» dekning av klimaspørsmålet.

Dermed fikk de få klimaskeptikerne uforholdsmessig mye plass i mediene.

Dét henger fortsatt i, sier han.

Worst case-scenarier. Den såkalte Climategate-Eaken fra 2009, da hackere brøt seg inn på e-postserveren til

University of East Anglias klimaforskere, var klimaskeptikernes største pr-seier noensinne. E-postene ble spredd via klimaskeptikerblogger, og skapte overskrifter over hele verden. Et inntrykk ble spredd av at verdens klimaforskere drev med juks og konspirasjon - selv om

anklagene mot forskerne siden ble tilbakevist i fem uavhengige granskninger.

[eg tror flere vegrer seg og holder kjeft nå enn for fa år siden. Ting surnet mellom 2007 og 2009, sier klimaforsker Helge Drange.

Han har lang erfaring i å bh skjelt ut i

grove ordelag av klimaskeptikere, særlig på intern ett.

- Men for yngre forskere med mindre livserfaring kan det være veldig vanskelig å bli økset ned, særlig av middelaldrende og eldre menn uten faglig tyngde, sier professoren.

Selv føler han et ansvar for å rette opp i noe av feilinformasjonen om klima som med ujevne mellomrom gjentas i mediene.

- Men det er så ekstremt mye lettere å starte en brann enn å slukke den. Det er et umulig prosjekt å korrigere alt.

Når ting blir for graverende, eller det er for opplagt at folk har en skjult agenda, velger jeg å korrigere, sier han.

Anslagene for hvor mye temperaturen i fremtiden vil stige på kloden som følge av menneskehetens CO²-utslipp, varierer.

- Er det risikabelt for klimaforskere å snakke om «worst case-scenarier»? - Jeg er ikke komfortabel selv med å fronte de mest alvorlige klimaendringene hele tiden. Det gjelder å finne en balanse.

Dette er langt fra enkelt, sier Drange.

Han nevner den amerikanske klimaforskeren James Hansen som eksempel på en mann som har fått svært hard medfart for å snakke høyt om de mest ekstreme konsekvensene klimaendringer kan få.

- Du skal være ekstremt tykkhudet som klimaforsker hvis du formidler et lite sannsynlig, men mulig klimascenario.

Det er en stor belastning, men kanskje trenger vi de stemmene også, sier Drange.

@ morgenbladet.no

Jeg tror flere vegrer seg og holder kjeft nå enn for få år siden. Ting surnet mellom 2007 og 2009.

HELGE ORANGE, KLIMA FORSKER

© Morgenbladet